

NÄRINGSGLIVET

I UDDEVALLA

Takläggarna med solklar framtid!

MER ATT LÄSA | Uddevallas företagsklimat | Uppföljning Nöjd Kund Index
2 miljoner färre gästnätter i Västsverige | Ny rapport om elförsörjningen VGR

Är det skillnad på näringslivsklimat och företagsklimat?

Jag har själv stora delar av mitt vuxna liv varit nära företagandet och så länge minnet inte sviker, arbetet med kompetensfrågor, nyföretagande, tillväxtprojekt och näringslivsutveckling. Men det är inte vad jag gjort som är intressant för någon, utan vad detta gjort med mig. När natten smyger sig på, kan dylik fråga ta över sömnen. Detta är alltså effekten.

Nu råkar det bli så att tidningen tangerar mitt nattliga mantra. Frågan ställs återigen på sin spets och lyder; *När är det ett bra näringslivsklimat och är det samma sak som ett bra företagsklimat?* Svaret är nog dolt i varje företagare och läsaers egen kunskap och upplevelse, trots detta vill vi hjälpa till på vägen till insikt.

Och varför inte panga på med tidningens temafråga och en ytterligare filosofisk ingång som om det saknas elförsörjning till våra företag och nya företag som mer än gärna vill till Uddevalla. Är det då ett dåligt näringslivsklimat eller ett sämre företagsklimat? Smaka på den!

Vi hoppas att svar och kunskap berikar dig i artiklarna. Välkommen in i vårt nya nummer av tidningen.
/Anders

Anders Brunberg, Chef
Avdelningen för Hållbar tillväxt
0522-69 60 61

Vad vill du läsa om?

Tipsa oss! hallbartillvaxt@uddevalla.se

37%

av samtliga jobb i Uddevalla 2019 fanns i småföretag (företag med färre än 50 anställda).

Källa: SCB Företagsregistret och Företagarna, oktober 2020)

Företagsklimatet i Uddevalla i två undersökningar

När Svenskt Näringsliv gör sin årliga undersökning om företagsklimatet i landets kommuner, brukar Uddevalla tyvärr hamna lågt ner bland landets kommuner, plats 257 av 290. Däremot rankas Uddevalla högre i NKI-mätningen. Vad säger dessa två mätningar om vårt företagsklimat?

I ljuset av den NKI-mätning som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) administrerar är det svårt att förstå vad kommunen kan göra bättre för att hamna högre upp i SvN:s ranking. Därför är Rudolf Antoni (Svenskt Näringsliv) och Jan Torége (SKR) inbjudna till ett digitalt möte som hölls den 30 oktober med företagare, politiker och kommunala tjänstemän för att diskutera tolkningar av resultatet och möjliga förbättringar. Vi återkommer i nästa nummer av denna tidning med resultatet från detta möte.

KONTAKTA OSS OM DU HAR FRÅGOR OM NÄRINGSLIVET

Är du företagare i Uddevalla kommun eller har du planer på att etablera dig i kommunen?

Kommunens näringslivsutvecklare underlättar företagans kontakter med olika delar av kommunens verksamheter. På Avdelningen för Hållbar tillväxt finns personal som arbetar med företagsetableringar, innovationer, besöksnäring, kultur, landsbygdsutveckling, martima frågor och mycket mer.

Kontakta oss gärna:
via telefonnumren nedan eller via e-post: fornamn.efternamn@uddevalla.se

Besök vår hemsida:
uddevalla.se/naringsliv-och-arbete

Näringslivsgruppen: Anders Brunberg, Clas Mellby, Sophie Carling, Helena Henriksson och Anneli van Roijen

Clas Mellby
Näringslivsutvecklare, 0522-69 61 89

Helena Henriksson
Utvecklare: besöksnäring, 0522-69 84 71

Anneli van Roijen
Utvecklare, 0522-69 61 49

Sophie Carling
Näringslivsutvecklare, 0522-69 61 53

Följ oss gärna på LinkedIn och Facebook där vi heter Näringsliv och tillväxt i Uddevalla

Avdelningen för Hållbar tillväxt medverkar till att förverkliga kommunens vision om en god livsmiljö och ett gott näringslivsklimat.

Vi verkar för en positiv utveckling i de befintliga företagen och för att stimulera företagsamhet och entreprenörskap.

Näringslivet i Uddevalla ges ut av Avdelningen för Hållbar tillväxt i Uddevalla kommun med sex nummer per år.

Ansvarig utgivare:

Anders Brunberg, Chef

Redaktör (text, bild, form och illustration):

Jesper Jansson, Medieproducent / Kommunikatör

Produktion: Avdelningen för Hållbar tillväxt Uddevalla kommun

Vi reserverar oss för eventuella tryckfel.

Fortsatt uppföljning av Nöjd Kund Index; NKI

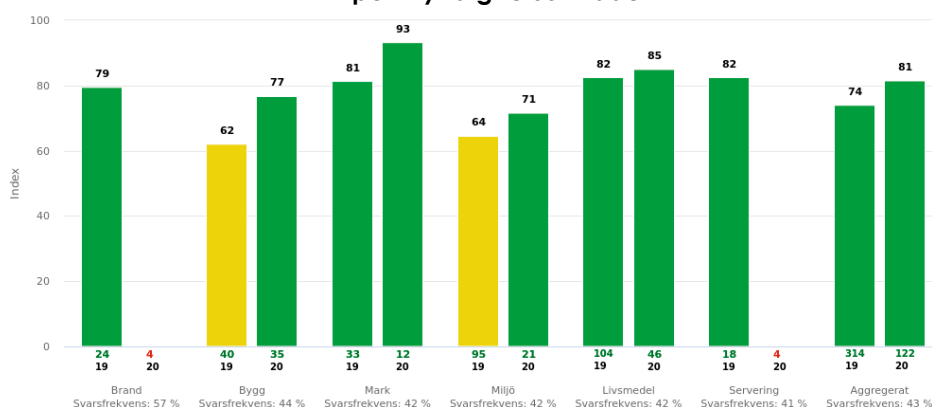
Vi ser en fortsatt positiv utveckling av NKI. De senaste åren har Uddevalla utvecklats, diagrammet nedan visar mätresultat för 2019 och t.o.m. 28 oktober 2020. Notera att de aggregerade värdena inte kan jämföras, eftersom värdet för 2019 är viktat med antal ärenden för respektive myndighetsområde. Värdena för 2020 är preliminära, de slutgiltiga publiceras av SKR i mars/april 2021.

Det saknas mätvärden på Brandtillsyn och Serveringstillstånd för 2020 på grund av den rådande pandemin eftersom dessa tillsynsärenden har gått på sparlåga. Historiskt har dessa områden legat högst i Uddevalla. Det pågår ett ständigt förbättringsarbete med att höja NKI. Vi har sedan 2019 kampanjer för att genomlysna respektive område för att hitta förbättringsmöjligheter. Enligt tidigare redovis-

ningar har vi bland annat haft, kampanjer med Markupplåtelse och Bygglov, samt nyligen en kampanj för Livsmedels- och Miljötillsyn. Det kom fram två prioriterade förbättringsförslag: bättre information om avgifter och hur de bestäms, samt öka personliga relationer med företagarna. Avgifterna orsakar ofta betydande missnöje men de accepteras när man förstår varför de är som de är.

Vi vet från tidigare kampanjer att just ökade personliga relationer har väldigt stor betydelse för hur vår myndighetsutövning uppfattas. För att hjälpa oss i vårt förbättringsarbete ber vi alla företagare som haft en myndighetsärende med oss att svara på den enkät som skickas ut från Enkätfabriken i kommunen (som är upphandlade för detta). Det är till stor hjälp i vårt fortsatta arbete.

NKI per myndighetsområde

Nöjd Kund Index för Uddevalla mellan 2019 – 2020 för respektive myndighetsområde. Diagrammet visar mätresultat för 2019 och t.o.m. 28 oktober 2020. KÄLLA: SKR

2 miljoner färre gästnätter sommaren 2020 i Västsverige

Den preliminära statistiken från SCB för sommaren 2020 visar, som förväntat, att antalet gästnätter på hotell, stugbyar, vandrarhem (HSV), och camping (C) har minskat kraftigt. Totalt sett, jämfört med sommaren 2019, minskade gästnätterna med 43,5% (ca 2.153.000).

Det är tydligt att regioner med större städer drabbats mycket hårdare än glesbefolkade områden under pandemin. Städer med en hög andel utländska besökare, som Bohuslän i norr, har också drabbats hårt. Den preliminära statistiken för sommaren 2020 visade

Västsverige: jämförelse mellan delområden

Område	Gästnätter, jun aug	utv. (%) *	Exportandel
Skaraborg	345 762	-27,1	2%
Sjuhärad	77 374	-28,5	2%
Göteborgsregionen	120 982	-48,2	4%
Dalsland	105 058	-34,3	7%
Bohuslän	768 512	-42,6	3%
Göta kanal	141 252	-17,7	3%
Västsverige, totalt	1 439 680	-38,2	3%

att antalet övernattande besökare på campingplatser i Västsverige minskade med 38,2% jämfört med sommaren 2019.

Göteborgsområdet drabbades hårdast med en minskning på -48,2%, men även Bohuslän visade på en minskning med -42,6%. Bohuslän står för mer än hälften av regionens alla gästnätter i segmentet Camping och har därmed drabbats väldigt hårt.

Bohuslän: Statistik på kommunnivå
Hotell, stugbyar och vandrarhem

Kommun	Antal anl.	Rumskap.	Gästnätter, jun aug	utv. (%)	BG, rum (%), mån tors	BG, rum (%), fre sön	BG, rum (%), tot
Kungälv	11	44 026	41 752	-25,5%	53,6	60,1	56,3
Lysekil	12	42 333	51 317	-3,7%	60,5	61,7	61,0
Munkedal	6	15 364	10 178	-37,4%	34,4	32,9	33,8
Orust	12	22 274	28 398	-9,4%	51,0	55,9	53,1
Sotenäs	19	42 776	50 299	-16,2%	51,6	52,7	52,1
Stenungsund	8	37 724	41 382	-13,5%	49,8	54,2	51,7
Strömstad	9	60 689	60 234	-34,9%	45,5	47,0	46,1
Tanum	19	45 155	53 193	-30,7%	47,7	49,0	48,2
Tjörn	10	26 588	23 067	-23,6%	43,6	42,5	43,1
Uddevalla	17	77 761	47 268	-37,5%	34,3	30,6	32,7
Öckerö	7	6 532	8 632	-7,8%	46,7	52,9	49,3
Bohuslän	130	421 222	415 720	-24,3%	46,8	48,0	47,3

KÄLLA: TURISTRÅDET VÄSTSVERIGE SCB

NY RAPPORT:

Kartläggning och analys av elförsörjnings-situationen i Västra Götaland

Övergången till fossilfri tillväxt innebär att vi kan förvänta oss att framtida efterfrågan på el kommer att öka, vilket kan förorsaka belastningar på elnätet. Med tanke på oljeraffinaderi, och den tunga petrokemiska industrin, kan man ev. tänka sig att vi skiljer oss i Västra Götaland från många andra län i Sverige?

ENLIGT RAPPORTEN (som vi sänt ut till ett antal av våra större företag) kan man bland annat se följande: El-behovet kommer att påverkas i varierande grad beroende på de beslut som fattas av industrin. Det är som man nämner inte orimligt att det industriella elbehovet i Västra Götaland 2030 kommer att öka med 25% jämfört med 2019 och 65% 2045. Om industrier med de högsta koldioxidutsläppen investerar i storskalig elektrifiering kan efterfrågan öka med så mycket som med 125% till 2030 och upp mot 450% fram till 2045 jämfört med 2019.

FÖR NÄRINGSLIVET kan det här innebära många saker; bland annat en osäkerhet kring el-försörjningen, men också stora utmaningar i att ställa om till förnybart. Om regionen tillgodoser de behoven som näringslivet efterfrågar i kontexten finns en risk för att det kan uppstå glapp och luckor som blir svåra att täta, både ur ett ekonomiskt perspektiv och för samhället. Företag kanske måste omfördela resurser för att klara omställningen, vilket kan medföra varsel eller ge svårigheter i att rekrytera rätt kompetens. Framförallt kan vissa typer av industris behov bli en utmaning. Också tillväxt- och kraftutmaning relaterat till befolkningstillväxt, elektrifiering av transporter, inrättande av så kallat el-intensiva företag och drift i stora hamnar kan bli en tuff uppgift för kommunen och i vårt område.

ALLA KOMMUNERS SITUATION ser olika ut, och i Uddevallas fall kan vi se utmaningar vid vissa typer av etableringar, tillväxt i de större företagens produktion och inte minst i fastigheter där verksamhet och hyresgäster kräver förnybar energi. Ett sådant exempel kan tex vara TORP där man säkert för diskussion i sakfrågan. Investeringar i solceller på stora fastigheter och öppna ytor kan vara ett sätt att tackla vissa utmaningar, men vi vet också att det inte täcker större effektbehov.

IBland säger man att vi har tillräckligt med el, men saknar infrastruktur för de större effekterna – ledningar och så kallat **koncession-avtal*. Dessa avtal tecknas då man behöver effekt av så stor grad att man måste få ett särskilt tillstånd. Har man en sådan etableringsfrågan att ta hänsyn till kan detta tillstånd ta ca 7 år. Då har företaget man fått på kroken tröttnat och etablerar sig någon annanstans.

Solceller står för 1% av el-försörjningen i Sverige idag, i övriga Europa handlar det om 8–10%. Och i och med att innovationstakten höjs finns det utöver kostnader också stora investeringsmöjligheter i förnybar energi som kanske ligger utanför den förväntade energisektorn.

*Alla starkströmsledningar kräver tillstånd enligt el-lagen, så kallad nätkoncession. Tillstånd prövas av Energimarknadsinspektionen (Ei). Starkströmsledningar är alla elledningar med en spänning över några tiotals volt. En vanlig 230 volt ledning, som finns i alla svenska hem, är en starkströmsledning. (ENERGIMYNDIGHETEN)

För ytterligare frågor kring rapporten och panelsvaren samt ev. fortsättning i gemensamt arbete, kontakta:

Sophie Carling
sophie.carling@uddevalla.se
0522-69 61 53

Rapporten finns att läsa på Länsstyrelsens hemsida. Hör av dig till oss om du inte hittar dit, alternativt skanna QR-koden nedan för att läsa direkt.

Skanna med din mobilkamera

Vi skickade ut några frågor i ämnet till företag och organisationer i vårt närområde för att se vad de tycker i frågan. **Här är några av svaren:**

Eva Magnusson

ORDFÖRANDE, BOKENÄSETS FRAMTID

Något speciellt du kommer att tänka på efter du mottagit/läst rapporten?

- Rapporten speglar helheten i ett stort län. Jag är ju lekman inom det här området men tycker spontant att det hade varit bra att dela upp länet i några olika områden så man lättare kan se olikheter i behov och inte minst framtida effektbehov beroende på del av länet. Ex Dalsland vs västkusten. Nu känns rapporten väldigt översiktlig och den sammanfattande slutsatsen kanske gäller för länet som helhet, men finns det kommuner/delar av länet som har en helt annan situation? Oklart hur det ser ut. Kartläggningen bygger på två konsultrapporter. Hur har kommunerna fått lämna inspel till den här sammanfattande rapporten? Intressant att Uddevalla hamn inte omnämns. Sid 25, transporter. Det nämns att största behovet att ladda elbilar är där de står parkerade som längst, hemma på natten. En annan aspekt är att ladda dem där de står parkerade som längst på dagen, vilket ofta är på jobbet. Då kan de laddas via solceller på företagets tak och därmed påverka de effektbehovet minimalt.

Tror du att elförsörjningsfrågan är något som påverkar din organisation/företagandet i ditt närområde – direkt eller indirekt? Hur?

- Vår förening verkar på landsbygden. Det är här som vindkraft byggs vilket kan påverka oss både positivt och negativt. Landsbygden har också stor potential att öka antalet solcellsanläggningar och bidra med el. Det är ist något som måste ses över hur man löser det ifall det kan bli ett kommande problem. Gäller vid mera solet-produktion än 30% av årliga energianvändningen, och det är väldigt väldigt mycket solet.

Vad tänker du kring "The Big Picture" kring tillväxt i vårt område?

- För landsbygden är säkerhet i elförsörjning viktig. Tänker vi elförsörjning så har vi inte några större industrier på Bokenäset men många mindre företag som är beroende av el. Så tillväxten kanske sker mer genom utveckling i de företag som finns än genom nyetablering. Sen har vi vissa områden där det byggs en hel del, som Furuhall som ökar behov av elförsörjning i bostäder.

Ann Palmnäs

VERKSAMHETSLEDARE, POSITION VÄST

Något speciellt du kommer att tänka på efter du mottagit /läst rapporten

- Jag välkomnar att man gjort denna utredning och att den så tydligt pekar på vikten av att förbättra regional och nationell samverkan.

Tror du att elförsörjningsfrågan är något som påverkar din organisation/Företagandet i ditt närområde – Direkt eller indirekt? Hur?

- Ja, för oss som jobbar specifikt med att attrahera och underlätta företagsetableringar har frågan varit tydlig i flera ärenden där elintensiva bolag söker mark och andra förutsättningar för etablering. Vi kan förlora möjligheter till etableringar och expansion om inte företag känner en trygghet i att elförsörjningen är säkrad på sikt.

Allmänt – "The Big Picture" tillväxt i vårt område?

- Att kunna erbjuda förnybar el i tillräcklig omfattning är oerhört viktigt både för det befintliga näringslivet och vid nyetableringar. Fyrbodals kommunalförbund har valt att lägga kraftförsörjning som en del av samarbetet kring infrastrukturfrågor.

Övriga tankar?

- Datacenter omnämns ofta som något icke önskvärt, men vi kan inte både arbeta med digitalisering och "Sakernas Internet" där allt läggs i "molnet" och samtidigt vara negativa till datacenter. "Molnet" ligger i verkligheten på backen, i datacenter någonstans i världen. Det finns flera skäl att ha datacenter i Sverige och i vissa fall i direkt anslutning till västsvensk industri och marknad. I elektrifierings- och digitaliseringsarbetet behöver därför frågan om var och hur vi ska lagra data tas med i beräkningarna. Givetvis ska datacenter drivas så säkert och hållbart som möjligt, med förnybar el och gärna i cirkulära system för att återvinna överskottsvärme etc. Just dessa aspekter utgör svenska styrkeområden.

Ulf Stenberg

VD, UDDEVALLA HAMN

Något speciellt du kommer att tänka på efter du mottagit/läst rapporten?

- Klimatmålet 2030 är diffust för mig fram till 2029-12-31. Efter är det ingen tvekan om vad det innebär men jag som företagsledare har inte verktyget för att bidra med att strypa fossilt bränsle.

Tror du att elförsörjningsfrågan är något som påverkar din organisation/företagandet i ditt närområde – direkt eller indirekt? Hur?

- Jag tror att jag kommer att behöva 25% mer elenergi den 1/1-2030.

Vad tänker du kring "The Big Picture" kring tillväxt i vårt område?

- Tillväxten i Uddevalla är avhängigt vårt intresse för att hantera olika typer av etableringar, våra nuvarande industrier är inte självklart här om tio år, en del ökar ut med badvattnet och andra växer något vilket i mina ögon brukar ta ut sig. Dvs "jämt skägg" om vi har tur och om vi sitter och rullar tummarna, ska vi finna tillväxt så måste vi agera flexibelt mot industrin o sätta in oss i deras problemställningar. Handla hysat snabbt och med en precision som överträffar både min och din nuvarande organisation.

Övriga tankar?

- Fokus på uppgiften är mantrat som utvecklar Uddevalla positivt. Vi måste respektera att vissa kunder (företagare) har behov av "all-in service" medan andra endast vill ha en liten del av vad som kan vara tillgängligt i en liten bohusslänsk kommun.

Torsten Torstensson

ORDFÖRANDE, LEDAMOT
LRF KOMMUNGRUPP UDDEVALLA

Något speciellt du kommer att tänka på efter du mottagit/läst rapporten?

- Det förvånar oss att LRF regionalt inte fått ta del av redovisningen. Elförsörjningen är av yttersta vikt för landsbygd och lant- och skogsbruk bland annat med tanke på att vi i allt snabbare takt övergår från fossilt bränsle och att det mesta i maskinväg kommer att bli elektrifierat. Lantbruks- och skogsmaskiner är i många fall föregångare när det gäller teknisk utveckling inom området både nationellt och internationellt.

Tror du att elförsörjningsfrågan är något som påverkar din organisation/företagandet i ditt närområde – direkt eller indirekt? Hur?

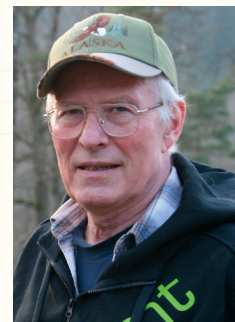
- Lant- och skogsbruk står överhuvudtaget inte nämnt i redovisningen. Då frågar man sig osökt hur livsmedelsstrategi och livsmedelsförsörjning skall tryggas om det inte finns tillräckligt med kapacitet och driftsäkerhet.

Vad tänker du kring "The Big Picture" kring tillväxt i vårt område?

- Det är oroande att man prognositerar med så pass stor elförbrukning i framtiden samtidigt som det i rapporten framgår att det inte är något akut problem. Då tänker vi på processer med handläggnings- och verkställighetstider.

Övriga tankar?

- Ett fossilfritt samhälle är märkbart beroende av landsbygden. Det gäller såväl överföring, fysiska placeringar och biobränsle för att bara ta några exempel. Vi vill inte måla f-n på väggen men inser att en trygg elförsörjning i framtiden skyndsamt måste planeras och hur viktigt det är att det genomförs med alla berörda parter inblandade på ett tidigt stadium.

Björn Wolgast

VD, UDDEVALLA ENERGI AB

Något speciellt du kommer att tänka på efter du mottagit/läst rapporten?

- Det är känt att VGR inte har samma nätkapacitetsbegränsningar som Sthlm/Uppsala samt södra Skåne. Analyser om framtida elbehov är oerhört svåra att genomföra, men visst är det glädjande att elektrifieringen bär oss fram mot ett fossilfritt samhälle.

Tror du att elförsörjningsfrågan är något som påverkar din organisation/företagandet i ditt närområde – direkt eller indirekt? Hur?

- Javisst, vi är de som sörjer för tillgång för el.

Vad tänker du kring "The Big Picture" kring tillväxt i vårt område?

- Enligt Västsvenska Handelskammaren är 50% av arbetstillfällena i VGR industriarbeten och vi är naturligtvis glada över om tillväxten fortsätter. Jag har mött en oerhörd kompetens i vårt område så min tro är att den fina utvecklingen kommer fortgå.

Övriga tankar?

- Tillståndsprocessen för elkoncession är komplicerad och tidskrävande, detta drivs därför på nationell nivå av bla oss energiföretag, branschorganisationerna, myndigheter och inte minst regeringen.

Ytterligare svar finns att läsa på vår LinkedIn och Facebook:

 [facebook.com/naringslivetuddevalla](https://www.facebook.com/naringslivetuddevalla)

 [linkedin.com/company/naringsliv-och-tillvaxt-i-uddevalla](https://www.linkedin.com/company/naringsliv-och-tillvaxt-i-uddevalla)

Takentreprenören med siktet mot solen

Takorama AB grundades 1990 av Michael Norrby. Inom företaget finns erfarenhet av takläggning sedan 1982. Deras huvudsakliga arbetsområden är i Göteborg, Älvsborg samt Bohuslän och för närvarande har de 15 anställda med visioner om att expandera under 2021.

Våren 2020 var ett stort steg för Takorama när företaget blev uppköpta till 70% av börsbolaget Soltech Energy, som är en ledande aktör inom solenergisektorn.

Michael beskriver det som ett steg i rätt riktning för företaget eftersom de numera kan erbjuda unika helhetslösningar för tak med solceller- och takläggning. Men han ser det också som ett sätt att trygga företagets framtid för både anställda och kunder

- Det viktigaste för mig med försäljningen till Soltech var att jag tryggade mitt bolag för framtiden. Speciellt mot mina anställda och mot våra kunder och leverantörer.

Idag har Takorama 15 erfarna takmontörer anställda och Michael ser att satsningen på

solceller ger potential för företaget att växa och målet nästa år är att ytterligare 4-8 personer ska anställas.

- Är även för mig riktigt kul att efter 30 år få börja med något nytt, och solenergi ligger verkligen i tiden, säger Michael.

Stadig omsättning och jubileumsår

Takorama hade en omsättning på drygt 30 miljoner förra året - och har hållit en stadig omsättning under flertalet år.

- Vi har ett antal återkommande kunder varje år som tryggar vår verksamhet, säger Michael.

"Det viktigaste för mig med försäljningen till Soltech var att jag tryggade mitt bolag för framtiden. Speciellt mot mina anställda och mot våra kunder."

I år fyller företaget 30 år och även under pandemin har de klarat sig bra.

- Taken är ju dåliga även i en pandemi. Har man ett tak som läcker så måste man reparera det, säger han.

Michael är från Värmland, och det var också där allting började. Han började jobba som takläggare 1985 och 1987 blev han ansvarig

för ett filialkontor i Uddevalla. Efter några år kände han drivet efter att starta eget och startade upp Takorama AB 1990.

- Vi flyttade till Göteborg, jag och min fru, och hade främst arbetsområde Bohuslän

som vi också har idag. Men sen flyttade vi till Ljungskile 1994.

Michael själv har också jubileumsår i år, han fyller 60 år. Och planerar att gå i pension om 3-4 år.

- Det har varit en spännande utmaning att driva Takorama genom åren, och tack vare bra anställd personal har det fungerat mycket bra.

Tilltänkt att efterträda Michael som VD är Roberth Persson, idag anställd som arbetsledare/projektledare, och läser just nu till byggläsa på YH i Uddevalla. Han har jobbat hos Takorama i 6 månader, och kommer att ha tid att lära sig av Michael under de kommande åren. Han har tidigare arbetet på LLENTAB i Kungshamn och har cirka 20 års erfarenhet inom bygg och entreprenad.

- Jag insåg att kroppen inte kommer hålla i all framtid och är oerhört glad att få denna möjlighet hos Takorama. Passar mig perfekt nu med den utbildning jag går och ser mycket fram emot utmaningen, men inser att jag har mycket att lära.

100000 kvadratmeter tak per år

På ett år lägger Takorama cirka 100 000 kvadratmeter tak på både nyproduktion och renovering, berättar Michael. Bolaget fokuserar på platta och låglutande tak för större fastighetsbolag, kommuner, HSB, Riksbyggen, Brf, industrier och andra större fastighetsägare.

Michael Norrby

JOBBS: ägare och VD för Takorama AB

BOR I: Ljungskile

ÅLDER: precis fyllt 60

FAMILJ: fru och två vuxna barn

SPORT: Åker skidor, spelar golf och cyklar. DJ och producerar egen musik, har idag bl.a låtar på Spotify.

LYSSNAR PÅ: TOTO! Är ett stort fan och har sett dem live 24 gånger. Följt gruppen sedan första albumet kom 1978.

TAKORAMA AB

BOLAGSFORM: Aktiebolag

REGISTRERINGSÅR: 1990

ANTAL ANSTÄLLDA: 15 st

NETTOOMSÄTTNING (2019-12): 33 mkr

KÄLLA: allabolag.se (2020-10-27)

Takorama har under flera år fått Bisnodes utmärkelse **Högsta kreditvärdighet AAA.**

Roberth Persson (till vänster) är tänkt att ersätta Michael Norrby (till höger) som VD på sikt. "Jag insåg att kroppen inte kommer hålla i all framtid och är oerhört glad att få denna möjlighet hos Takorama. Passar mig perfekt nu med den utbildning jag går och ser mycket fram emot utmaningen, men inser att jag har mycket att lära", säger Roberth.

Solceller är ljuskänsliga halvledardioder som omvandlar ljus till elektrisk ström. Strömförsörjningen från solceller har många användningsområden med allt från småhus till större projekt. Varje enskilt solcell genererar en ganska låg spänning, så solceller kopplas därför i serie i genom solpaneler.

Från vänster; Robert Zackrisson, Nicklas Andersson, Michael Norrby från Takorama kikar ner från ett av deras pågående renoveringsprojekt med gamla brandstationen i Ljungkile.

- Det har blivit några tak genom åren, runt 2,5 miljoner m2 sedan start säger Michael.

Michael berättar att Takorama främst jobbar med omläggning av tak och de flesta av deras kunder är återkommande och under flera år hade Takorama ramavtal med ett antal kommuner.

- För några år sedan hade vi ramavtal med flera kommuner på vårt arbetsområde, men det blir allt svårare med ramavtal för det är mycket pris som styr istället för att värdera andra viktiga parametrar i en hård konkurrens

Viktigt med hållbara material

Hållbarhet är en hjärtefråga inom Takorama. Utöver solceller med hög kvalitet satsar företaget på material med lång livslängd.

Kuriosa

- **Största uppdraget ekonomiskt:** Torps utbyggnad i Uddevalla för 15 mkr. "Det arbetet var så stort att vi gjorde det tillsammans med Din Takläggare i Arvika, som även de är uppköpta av Soltech".
- **Största uppdraget till ytan:** Svenska mässan i Göteborg 17 500 kvm.
- **Mest utmanande uppdraget:** "Det största problemet för oss är ju vädret, så det måste vara ett jobb vi gjorde på Landvetter vintern 2019-2020. Det regnade och blåste något fruktansvärt! Säkerhetsaspekten är en stor utmaning där, eftersom ingenting får blåsa ut på landningsbanan och in i motorer eller fastna på olämpligt ställe."

- Vi har i alla 30 år jobbat med en produkt som heter "Derbigum", en produkt med en livslängd på upp till 40 år! Och jag har generellt medvetet valt att använda oss av produkter med lång livslängd som på sikt spar pengar åt kunden. Solpaneler har en livslängd på 30 år+, då måste tätskikten hålla minst lika länge.

Takorama har en bred kompetens inom företaget, förutom att lägga tak även utföra mindre trä och plåtarbeten samt nu desutom solenergi. Att kunna erbjuda helhetslösningar öppnar upp nya möjligheter för företaget.

- Det ger oss många återkommande kunder, exempelvis Castellum i Göteborg. Vi har lagt 38 000 m2 tak per år åt dem de sista tre åren.

Starkt medarbetarskap

Ett medarbetarskap är också en förutsättning för ett framgångsrikt och hållbart företag. Michael säger att han är stolt och glad över sina anställda. Det är viktigt med teambuilding och lagkänsla. För att stärka medarbetarskapet gör de ofta aktiviteter tillsammans och har bland annat varit på i fotbolls-VM tillsammans.

- Det är viktigt att alla trivs och har en bra inställning, säger Michael.

Att anlita och rekrytera takläggare kan vara svårt för det finns ingen direkt utbildning, utan de flesta kommer från olika hantverksyrken och professioner och erhåller utbildning genom företaget. Det kan ta 3-5 år att bli fullärd takläggare.

- Utan duktig personal har vi inte en chans. Vi har en stor yrkesmässig kunskap inom företaget och många har varit med i många år och det gör att vi har kunnat forma ett tryggt och stabilt företag. Idag har vi ett fantastiskt gäng med hög kompetens och erfarenhet. Vi brukar säga att vi "lägger kunskap på taket".

Stor potential i solenergi

Solenergi har stor potential att tackla klimat hotet, men än så länge står bara solenergi för 1% av Sveriges elförsörjning medan det ute i Europa handlar det om 8-10% menar Michael.

Fördelarna med att Soltech nu köpt 70% av Takorama är många. Det stärker företaget mot marknaden genom att man nu kan erbjuda en helhetslösning för tak med både tätskikt och solpaneler, dessutom även sedum.

- Att investera i solceller har en "payoff" på tio år. Sen är det ren sparbössa, säger Michael.

En ljus framtid väntar Takorama som del av Soltech-koncernen. 2019 startade Soltech Energy sin förvävsstrategi, främst för att utöka sin verksamhet på den svenska marknaden.

De fördubblade aktiens värde och i år har nya aktier emitterats för att stärka sina finansiella resurser för att skapa förutsättningar för ytterligare förvärv. Koncernens ambitioner är höga och målet är att uppnå en försäljning på 4,7 miljarder kronor inom fem år.

Kalendarium

OBSERVERA

På grund av Coronaviruset ber vi er kontrollera med respektive arrangör för att ni säkert ska veta om arrangemangen nedan har ändrats efter att denna tidning gått till tryck!

INFORMATIONSTRÄFF

Starta företagsinformation

Datum/tid: tis 17 nov, tis 1 dec, tis 15 dec - kl.16-18.

Plats: digitalt möte

Anmälan via NFC hemsidan: nyforetagarcentrum.se/

DIGITALT SEMINARIUM

Energi & klimatomställning

- "What's in it for me"

Plats: Seminariet sker digitalt, föranmälan krävs och görs via hemsidan.

Datum: 1 dec

Tid: kl. 13-15

Föredragshållare: Tone Bekkestad, Turistrådet Väst-sverige, energirådgivare i kommunen. Kostnadsfritt!

WEBBSEMINARIUM

Tänk tillväxt från start

- att växa hållbart

Datum: 3 december

Plats: Seminariet sker digitalt och länk sänds ut samma dag.

Tid: kl 15-16

Arr: Almi

WEBBSEMINARIUM

Moms, så fungerar det

Datum: 9 december

Tid: kl. 18 - ca 19.15

Plats: Seminariet sker digitalt, föranmälan krävs.

Arr: Skatteverket

BRANSCHTRÄFF

Byggfika

Träff för bygg- och fastighetsföretag

Datum: 18 januari

Tid: kl. 10-12

Plats: Bohusläns museum, Uddevalla

Arr: Uddevalla kommun

DIGITAL KONFERENS

Vår digitala invånare

- en dag om samverkan

Datum: fre 29 jan 2021

Tid: kl 9:30-16

Plats: konferensen sker digitalt, föranmälan krävs.

Arr: Västra Götalandsregionen, Förvaltning för kulturutveckling och Digitaliseringsrådet, samt Länsstyrelsen i Västra Götaland.

OBS!

INFO OM VÅRA AKTIVITETER:
uddevalla.se/naringsliv/aktivitetskalender

BILD: PRESSBILD

Ny Lidl-butik vid E6:an – IKEA närmsta grannen

Efter en olidlig väntan öppnar äntligen Uddevallas nya Lidl-butik inom kort. Butiken ligger lättillgängligt nära E6:an med IKEA som närmsta granne.

Nya Lidl-butiken är byggd utifrån livsmedelskedjans senaste butikskoncept där ljusa luftiga lokaler och miljötänk står i fokus. Som kuriosas kan nämnas att Lidl nyligen passerade 200 butiker i Sverige.

Trots sin snabba tillväxt är man mycket stolta över att man i mätningar ser en minskning av totalt klimatutsläpp med 4,6 procent under förra året.

Miljömärkta och etiskt märkta varor ser man som självklart i sitt sortiment och distribuerar idag produkter från runt 200 svenska leverantörer. Målsättningen är att det redan stora svenska sortimentet ska utökas ytterligare.

Ny grafisk fusion i Västsverige; blir en av de största i landet

Efter år av dialog och informellt samarbete under-tecknade Risbergs Adbox i Uddevalla/Göteborg och Cela Gruppen i Vänersborg, Munkedal och Åmål den 20 september en avsiktsförklaring.

Företagen slås samman och blir ett av Sveriges 50 största grafiska produktionsbolag. Det nya bolaget ägs till lika delar av tidigare delägare.

- Den grafiska branschen genomgår stora strukturförändringar och stora tryckerier i Stockholm, Göteborg och Malmö köper upp de mindre ute i landet och tar hem verksamheten, förklarar

Mats Wall, ägare och VD på Risbergs Adbox.

- Genom att gå samman på den marknad där vi både finns själva och har våra kunder så får den företagstöta regionen mellan Göteborg och Karlstad ett eget regionalt stortryckeri. Vi kommer, genom den kompetens som redan finns inom bolagen och de resurser som vi nu gemensamt kan investera i, att hävda oss väl på framtidens grafiska marknad och växa långsamt och stabilt från dagens omsättning på 60 MSEK.

Fusionen förväntas vara klar och det nya bolaget kommer att börja arbeta den 1 januari 2021.

Välkommen till Uddevalla: TRANSTEMA flyttar in på "Nya Kurröd"

På Transtema arbetar man med produkter och tjänster inom kommunikationsnätet.

De vill vara en av ledande leverantörerna inom projektering, byggnation, underhåll och över-

vakning av infrastrukturer för alla typer av tekniskt avancerade kommunikationsnät. Transtema erbjuder också infrastruktur av molntjänster och datacenter. I november flyttar Transtema in på "Nya Kurröd".

Nästa nummer av Näringslivet kommer i December 2020